

ענתק מס' 1 מתק 7 ענתק
מס' 71 (מכ"ל) 13 דפי

עדותו של סגן ברץ בני - קמב"ץ 71

23.4.74

בני. שמי ברץ בני במלחמה הייתי קמב"ץ 71 - גדוד שפעל במלחמה ת.פ.
חטיבה 7 ברמת הגולן. גדוד 71 זו מסגרת שמאלתרים אותה בזמן
כוננות מתוך בית הספר לשריון.

נבו. כיצד נכנסתם למלחמה ?

ת. במשך השבוע ידענו שיש כוננות, אך לא נאמר לנו עם נעלה, ביום
חמישי בערב קבלנו פקודה לארגן את הגדוד, אך לא נאמר לנו עם
נעלה לרמת הגולן או לסיני. נכנסנו לכוננות גבוהה, עדיין היה
ברור שנצא עם טנקים של בית הספר ועם כל הדרג המנהלתי של
בית הספר. בערך בשעה 1200 קבלנו הוראה שעולים בטיסה ל-
רמת הגולן ולא לוקחים מבית הספר שום דבר, אלא רק את משאיות
התובלה, כלומר - אנחנו נטוס ובמקביל המפקדה תעלה על גלגלים
הגדוד עדיין לא נבנה בשלמות. רק ב- 12.30 - 1300 הגיעו צוערים
מבה"ד 1. הרקב הגדוד היה צריך להיות. 11 צוותים שהורכבו
ממדריכים מקצועיים של בית הספר, או מאנשי מנהלה שהיו משובצים
מאנשי צוות לשעת חירום. המדריכים המקצועיים היו מצוינים לעומת
אנשי המסלה ששובצו בצוותים. הם אנשים שנפלטו מהגדודים או שהיו להם
בעיות נפקדות, או שהיו להם בעיות אישיות שעקב זה הם עברו... גם
בשיבוץ שלהם היה לקוי, כי לא שמו לב למקצועות שלהם ולמשל בסנק
שלי - סנק המג"ד - היו שלושה טענים קשרים שזהו מקצועם אך הם
מילאו בפועל אצלי תפקידים שונים.

פלוגה שנייה שארגנו, אני מדבר רק על מסגרות ארגון עכשו, לא על
מסגרות מבצעיות, היתה פלוגה של 14 צוותים * מ"פ + ממ"ים שהגיעו
אורגנית ממ"ח 500 מחטיבה 500, ופלוגה שלישית שארגנו, רק לצרכי
ארגון היתה של 6 צוותים מבה"ד 1 שאליהם הצטרפו 6 מסק"ים ממחוק
500 שלא היה טעם לצוות אותם בתפקידי פיקוד. כלומר - היו מסק"ים
והם צוותו בתור אנשי צוות.

צוערי בה"ד 1 נוצלו רובם ככולם בתור ^{אנשי צוות} מסק"ים כי מה שקרה - אותם
אנשים שהיו מסק"ים מהמדורים של 500 היו ותיקים יותר מהצוערים -
וטענו לזכות, הם ביקשו לפקד ולכן רוב הצוערים מבה"ד 1 נוצלו
בתור אנשי צוות, וזה היה חוסר ניצול משווע, אף על פי שאין להם
נסיון מבצעי, הם יכולים לתפקד טוב יותר בתור מסק"ים - והם
בפוטנציה אנשים מבינים יותר.

ש. אמור לי משהו: למה אם אתם גדוד של בי"ס לשריון - לא ירדת עם שאר
2 הגדודים לסיני? מה ההגיון בזה שתלחמו תחת חטיבה שאינכם מכירים
אותה?

↑ מדינת

ת. זו באמת בעייה, אבל אני מנסה לראות את ההגיון, חטיבה 7 היתה בנויה באותה תקופה מ- 2 גדודי טנקים - 82 ו- 77. למעשה גדוד שלישי היה גדוד 75, שהיה גדוד חרמ"ש וכיון שאנחנו היינו גדוד "שוטים" לכן צרפו אותנו אליהם. אני לא מוצא סיבה אחרת, אבל רוב התכנונים האופרטיביים היינו מתוכננים לבית הספר לשריון.

ש. איזה תכנונים אופרטיביים אתה מכיר ?

ת. אני לא זוכר את שם הקוד, אבל אני זוכר שהיינו מתוכננים במסגרת הכללית של בי"ס לשריון לירידה לתעלה. פעם אחת דובר על עליה לרמה ואפילו הכנו חפ"ק על זחל"מים, אבל תכנון מפורט לא עשינו.

ש. מהו מבנה בית הספר לשריון במלחמה ?

ת. היו לבית הספר 3 גדודים - 2 מהם אורגניים מאד - כיון שהיו תמיד פעילים על טנקים בשטח - זה גדוד שבנוי מקורס קק"ש וגדוד שבנוי מקורס קמ"ט, הגדוד השלישי - גדוד 71 היה בבי"ס לשריון, גדוד שבא למלא צרכים חסרים.

ש. האם שמעת על השם "שובך יונים" ?

ת. כן. זאת התכנית בדרום, הזכרנו את זה, אבל מעולם לא תכננו זאת בפרוט. הנוהג שלנו בתכנון היה: מתאספים המג"ד - סא"ל רטס והסמג"ד, המג"ד היה מציג את האפשרויות העומדות לפנינו, בלי פירוט, נתפוס כאן, או נתפוס שמה, בדרך כלל - סיכום של כל ישיבה כזאת היתה - היות וזה לא מעשי - אז איך טעם להיכנס לפירוט יתר, ברגע שנעמוד בפני מצב שהכוננות תופעל - תקבלו הסבר מלא.

ש. האם הכרת את רמת הגולן ?

ת. אני את רמת הגולן לא הכרתי, כמו שצריך, הכרתי מתוך סיורים שעשיתי בתור קצין ובקורסים, אבל עמדות טנקים, רמפות ופרטים כאלה לא הכרתי ועשיתי זאת פעם ראשונה בשבת בבוקר.

ש. מה המשך מעשיכם לפני המלחמה ?

ת. טסנו יחד עם הצוותים ב- 3 מטוסים: הרקולס ו- 2 דקוטות. והגענו לפילון בערך ב- 6 בערב.

ש. למה לא יצאתם ל"קבוצת סיור" ? המג"ד והקמב"ץ והקמ"ן יוצאים קודם, מכירים את השטח, מכירים את התכניות המבצעיות, והסמג"ד מביא את קבוצת הלחימה, אתה מכיר את זה ?

β...

ת. כן. כן. זה נוהל קבוע, על הנוהל הזה אף אחד לא עמד, בגלל הצרכים הדחופים של הגדוד - כגון ארגון הצוותים, בכלל לא ידענו על איזה טנקים אנחנו עומדים להיות, הכל היה בספק כזה גדול, כך שאף אחד לא מצא לנכון לארגן קבוצת סיור עד שבת בבוקר. רק שבת בשעה 0700 - 6.30 היתה לנו קבוצת סיור, היא גם לא היתה שלמה ותקנית.

ש. זה לא הפליא אתכם שבערב יום כיפור אתם מזוודים טנקים ?

ת. זה הפליא אותנו מאד, ואמרנו - אם כבר יש רמה כזו של כוננות - למה אומרים לנו שהאפשרות המעשית ביותר שניכנס לכוננות שיגרה בקו. מה שהינחה את המג"ד שהסביר לנו את זה - זה ששנה לפני כן ביום כיפור, היתה פשיטה לדרום לבנון, וגם אז עלה כוח של בית הספר לשריון לכוננות לאזור נפח, אבל לא הפעילו אותם לשום דבר. הפעילו את 188. אני הייתי אז בגדוד הזה - בתור צוער ולכן היה הלך הרוח, שאפילו יצאה איזה יום קרב, או תהיה איזו תקרית - הגדוד שלנו יהיה לו זמן להתארגנות. כי בזמן שהוא יהיה בכוננות הוא יוכל להמשיך להתארגן בעוד שהכוח העיקרי שיפעל יהיה חטיבה 188 או חטיבה 7 שיש לה גדודים אורגניים במקום, ולכן הם בעדיפות להפעלה, כך ציפינו גם הפעם וזה בוטא גם על ידי המג"ד. ולכן הנחנו שגם הפעם יהיה לנו מרווח זמן להתארגנות ולטיורים, להכשרת צוותים - זה הגיע למצב כזה שהמג"ד ביקש שנתאם עם קצין אג"מ חטיבה 7 - שטח אש לתכנית, כי היה ברור שהצוותים לא מאורגנים ולא מאומנים כצוותים, ואז לפחות צריך לעשות מסלולים על יבש / או לעשות מסלולי מקלעים כדי שהצוותים יכירו אחד את השני. אלו בעינינו היו הבעיות הבערות.

ש. מה היה מצב הימ"ח של 179 כשקבלתם טנקים ממנו ?

ת. היו מספר טנקים עם תקלות משביתות, אני מנסה להיזכר - היתה נזילה ממיכל דלק, דבר שמאד הפליא אותנו, כי רואים את הסולר על הארץ. היו דברים היה ברור שהם תקלות, ואפשר לראות אותם בעין. לדוגמה: מיכל הדלק, היו תקלות חשמל, ודיה טנק/בלי צידוד. החוליה עבדה על התקלות האלה במשך הלילה. אפשר להגיד, על חלק ניכר מהן התגברנו, כפי שאני זוכר כרגע, התגברנו על הכל, אני יודע, שבשלב מאוחר יותר שהמג"ד העלה את שארית הטנקים על זחלים היו תקלות נוספות ונשארו טנקים.

ש. איך עליהם על זחלים או על מובילים ?

ת. חצי גדוד עלה על זחלים וחצי גדוד עלה על מובילים. התחמשו הגיעה לא מאורגנת. לכל טנק יש בסך מוכנה של כל סוגי הפגזים שהוא צריך:

ת.
המשך

רימונים וכן הלאה. מה שקרה שם - היתה מגיעה משאיות עמוסה חלולים, משאית עמוסה חש"ים. ואז כל צוות היה צריך לספור, לארגן לעצמו את הפגזים. נוכחנו לדעת שאם משאיות צריכות להביא תחמשת מהבונקרים עדיף שיביאו את זה לפי בטנים ולא לפי סוגי הפגזים, התחלנו לחמש, ובשלב מסוים - קבלנו פקודת טירונים מ"גולני" שהגיעה עם אוטובוסים לעזור לחמש, הם הגיעו בלי פיקוד מתאים מגולני, היה איתם רב"ט - שניים. אבל הם לא השתלטו עליהם, לכן הטירונים לא הביאו תועלת. כשגמרנו לחמש והחלטנו לשחרר אותם, התברר כי אפילו הם שכחו שמה אדם אחד. פשוט - לא היה מי שיפקח עליהם. בימ"ח לא היתה תאורה וקיימת אפשרות כזאת: מחמשים בלילה, מזוודים בלילה וכיון שלא היתה תאורה בימ"ח / כל הנושא הזה של זיווד וחימוש נעשה תחת אורות הטנקים או אור של משאיות שכוון לעבור הטנקים. זה היקשה מאד על העבודה והאכזר את הקצב. לא היו פנסי כיס ומשקפות בזיווד של הטנקים. בשלב מאוחר יותר גלילה, קצין אפסנאות של חטיבה 7 הביא פנסי כיס, אבל בלי סוללות וסוללות קיבלנו רק ביום ראשון בלילה. לא היו רימוני הגנה ועד שאני נפצעתי ופוניתי לא היו רימונים באף אחד מהטנקים. ולכן במקרים של החקלות עם חי"ר לא היה לנו רימונים. לא היו פנסי כיס למט"קים ומכיון שמדובר במט"קים - כמו בציינתי קודם - שאינם אנשים מקצועיים בשטח - אז דבר זה נחוץ מאד. לא היו נגמ"שי פיקוד, היו רק זחל"מים טכניים לחוליות הטכניות. לאחר מכן כשנתנו לנו כבר נגמ"שים הם היו ב- 679, בימ"ח של חטיבה אחרת, והיינו צריכים לנסוע לכורזים באמצע הלילה, להביא נגמ"שים. לא היו מפות, לא מפות לבנות ולא מפות קוד. השגנו בסך הכל 5 - 4 מפות בחסדי קמ"ן וקצין אג"מ של חטיבה 7. הם עשו טובה שנתנו, ציוד בלתי מתכלה כגון פולי-אתילן למפות - אפשר לפי דעתי בהחלט לשמור בימ"ח, לא היה לנו כזה דבר, והמפות התקלקלו לאחר שימוש קצר בסיור. לא היו אמצעי עזר של חפ"ק גדודי והיינו צריכים לקחת מ- 679, קבלנו רק חלק. אני מתכוון לציוד אפסנאי שהוא אלמנטרי לניהול מפקדת גדוד בתנאי שדה.

ש. לא היה לגדוד המילואים הזה ?

ת. לא היו לו. נסעתי במיוחד לשם. זה היה בערך ב- 3 בבוקר, ויכול מה שהיו מוכנים לתת ב- 679 היה מקלעים לנגמ"שים. המקלעים לא התאימו לכנות, לא היתה שם מטרת תאום - כוונות גודית, זה לוח עץ פשוט, של 3 x 3 מטר שאפשר היה בקלות להחזיק אותו במחסן הגדוד, וכשהיינו צריכים לעשות תאום כוונות בבוקר, עשינו אלתור מאד לא מבצעי - לא היה ציוד לחוליות הטכניות: הסתמכו על זה שהחוליות שלנו יביאו את הציוד שלהם והיינו צריכים לחכות עד שהציוד יגיע מבית הספר לשרק. אבל היו תקלות טכניות שזיהינו אותן מיד כשהגענו לטנקים. ולכן היה זמן עד שהצלחנו לקבל ציוד טכני מינימלי לצורך החוליות מהימ"ח שם. הסמג"ד צלה אתנו בטיסה ומ"פ

10/1

ת. מפקדה עלה עם פלוגת המפקדה . בפילון ארגנו את הגדוד במבנה מבצעי: במבנה של גדוד . מבנה הפלוגות היה : פלוגה א - פלוגה ב - כנסת , פיקוד זמני של סמ"פ בשם תאני , לא היה מ"פ לפלוגה הזאת . היה צריך להגיע מ- 500 ולא הגיע . היו לה 10 צוותים . פלוגה ל - "לעז" בפיקודו של אביגד סנדלר , והיו לה גם 10 צוותים . פלוגה מ - מדריך פיקוד - נוח פנפורז . 10 צוותים + צוות אחד של טנק מג"ד . סה"כ 31 צוותים .

ש. מה היה שמכם ב-רשת ?

ת. "זקיק" , בשלב ראשון ולאחר מכן - "אולם" כי לא הצלחנו על זקיק לשדר , היו הפרעות .

ש. קבלתם איזה פקודות מהמח"ט ביום ששי ?

ת. את המח"ט ראה רק המג"ד - סא"ל ופ"ט הוא היה אצל בקבוצת פקודות . ושם קיבל את הפירוש של הנקודה אליה נעלה ברמה להתארגנות - וואסט . היה ברור כבר בלילה שאנחנו נתארגן בוואסט עשינו קבוצת פקודות , קחים , קצין אג"מ ב- 12 בלילה ואחרי זה הסמח"ט ב- 1 בלילה . לא נגענו בשום דבר מבצעי בקבוצת הפקודות , זה לא היה קבוצת פקודות למעשה , זו היתה פגישה חברית על יד שולחן , שבה ניסינו כל אחד לנחש מה נעשה במשך השבועות הקרובים . עם הסמח"ט דברנו בעיקר על בעיות מנהלה . הבעיה שזבאה בשיחה עם קצין האג"מ , הצביעה על שיגרת כוננות , אנחנו נתפוס איזה מבנה במקום , נקבל במשך הלילה תכניות לגבי מקומות שאנחנו עתידים לתפוס , אבל לא נראה שיש בעייה של חוסר זמן זה יצא - שכאילו נוכל להתארגן עוד בוואסט .

ש. במה ?

ת. על מובילים .

ש. איך עליחם לוואסט ?

ת. היו לנו 5 - 4 מובילים . היו יוחר מובילים באזור , אך הם שרתו במקביל את גדוד 82 . ובשעה 2 כשפרצה המלחמה היו לנו בוואסט 15 סנקים , שאר הסנקים היו בדרך על זחלים . הודיעו לנו ב- 11 או ב- 10 להעלות מהר את כל הסנקים ואם אין מספיק מובילים שיתחילו לעלות על זחלים - בציר שהסמג"ד קיבל . הסמג"ד נשאר בפילון והעלה את הסנקים על מובילים , בכל טנק השארנו רק מפקד ונהג , הסנקים האלה הגיעו רק ב- 5 בבוקר . היו לקראת המלחמה כ- 13 סנקים , לא זוכר מספר מדויק , אבל הגיעו פחות כי היו סנקים שלא יצאו מפילון בגלל תקלות , עשינו סיור , שהיה מיועד להיות סיור מצדדים , בבוקר , עם אמנון גבע מ"פ מגדוד 82 שהכיר טוב את הגזרה . רצינו לקחת לסיור הזה : מג"ד , סמג"ד ,

ת. וקצין קשר, קצין סיוע ארטילרי קמב"ץ ומ"פ ומ"מ מכל פלוגה. מ"מ מכל הפלוגה היה ברור מהרגע הראשון שלא נוכל לקחת, כי הם היו לחוצים בהתארגנות מכיון שכך, עלה לסיור הזה כל מי שרק היה פנוי באותו רגע וזה באמת היה חסר: סמג"ד לא עלה. כי נשאר עם הסנקים להתארגנות. וזאת היתה בעיה, כי למעשה: עד אמצע הלילה ב- 1 הסמג"ד לא הכיר את הגזרה. רק ביום ראשון בבוקר בסביבות 10 הכרתי לו את השטח בפירוט.

ש. כמה זמן ואיפה נערך הסיור שלכם בבוקר?

ת. הסיור נמשך שעתיים וחצי עד 3 שעות. התחלנו מ- 111 עד 104 מ- קצת דרומה לקוניטרה בדרום עד קצת צפונה לבוקעתה תל ורדה.

ש. קבלתם פקודה במשך הבוקר?

ת. הפקודה היחידה היתה - לבטל את הצפייה למובילים לגבי אותם סנקים ולהעלות על זחלים.

ו. פקודה מבצעית? כוונות מלחמה, יום קרב?

ת. שום דבר. המצב נשאר כמו שהוא. עד שגמרנו את הסיור בוואסט בסביבות אחת והבע. ברגע שגמרנו את סיור המפקדים בוואסט המג"ד קיבל פקודה לנסוע לקבוצת פקודות אצל המח"ט, ואני הייתי צריך להשאר ולעדכן את אלו שלא השתתפו בסיור. בכמה נקודות שהמג"ד נתן לנו לעדכן אותם, שום נקודה לא מעשית לעניננו. בין היתר לעדכן אותם בעובדה שיש הוצאות מוקשים מתעלות הנ"ט, כל מה שהמג"ד אמר נאמר כבר מפי אמנון גבע, רק ציינו אותם, ללמד את האנשים תרגולת ירי מטווח קרוב, כי יש סכנה של עימות בטווחים קרובים, באזור הרמפות או ליד המעוזים. ביציאה מקוניטרה הכל ממוקש עד 200 מטר לפני הגדר, מלבד במעברים המוגדרים. הסברתי את שיטת המספור של הרמפות הפוכים: מספר הרמפות של 105 הם 501, מלבד 111 שאי אפשר להפוך את סדר הספרות זה 989 וסדר האותיות מצפון לדרום. אלו היו כל הדברים בשבת בבוקר שעה 1 אחרי הסיור המג"ד מנה 3 אפשרויות והכתיב לי אותם על פתק: אחת - זה כוונות שגרה מתמשכת. השנייה - תקריות יום קרב, 188 שאנחנו רק בכוונות בעורף. ואפשרות שלישית מה שקרה במלחמת היום השביעי - מלחמה בקנה מידה קטן שייחכן שיכניסו גם אותנו, אבל הוא לא... הוא ראה את זה כאפשרות אחרונה, לפי הסדר שמניתי לך. המג"ד נסע מוואסט לנפח לקבוצת פקודות עם המח"ט, והמפקד שנשאר - המחי אני. בשעה 1.50 הגיע פתאום אוטובוס עם עוד כמה מאנשי הצוות של הסנקים שעלו על הזחלים, שלחו את הטענים והתותחנים עם אוטובוס כי היה צריך להיות רק נהג ומפקד. ואז הגיעו אנשי הצוות + איזה טגן בשם רזנצוויג משה, שהציג עצמו בתור מ"פ, בוגר קורס מ"פ"ים, קיבל מיד את הפלוגה שלא היה לה מ"פ, אני אמרתי לו שיהיה לו ברור... היה משהו אחר. ברגע שהוא הגיע התחילה המלחמה. לגבינו, זה התבטא במיגים שירדו עלינו.

עמך ז"ל

ת.

ארטילריה לא קבלנו - אבל שמענו רעש של פמים באזור החניון של וואסט.
על הסנקים ממש - זה לא היה, רמב האנשים היו חשופים בחוץ כי הם האזינו
לי, מיד עלו לסנקים והתחילו לירות נ"מ. זה לא עזר הרבה, כעבור כמה
דקות הגיע המג"ד ויצאנו למלחמה. התחלנו 7 סנקים בפלוגה אחת, 8 סנקים
בפלוגה אחרת, סה"כ 15 סנקים שהגיעו על מובילים, המג"ד עצמו ואני -
נוסעים בג'יפ, לא היה לנו סנק. יכולנו לעלות על אחד הסנקים, לא היה
טעם כי זה היה רחוק מהגדוד. התחלנו לנסוע מוואסט נסענו בציר האורך,
משדברנו קודם לכן בסיור על אפשרות לנוע מכוון וואסט לקוניטרה
ולעלות חזרה באזור הבוסטר, אבל בדרך קבלנו פקודה לתפוס באזור דרוסה
לבוקעתה בקטע שליד חרמונית. אמרו לנו להגיע לשם ושם יגידו לנו לאן
להמשיך. נסענו לציר קזוארינה - פנינו ביקיר-צפנה. בצומת קזוארינה
יקיר נפל עלינו פאנטום ואז הבנו שזוהרציני, ממש, לפני הסנק הראשון איזה
כמה מטרים. לא ראינו טייסים יוצאים. צנחו קודם. ככה התחילה למעשה
המלחמה. את העמדות הראשונות תפסנו ביציאה מבוקעתה, על הציר מבוקעתה
לכוון מזרחה, לכוון ג'ובעתה - אל חאשב, העמדות שלנו - באופן מדויק
היו בין הר ורדה לכביש... מזרחה לציר פיאדה על הכרמים על הכביש,
דרומה ל-105. תפסנו עמדות בשעה 3 לעל המאוחר. זיהינו סנקים ומספר
נגמ"שים שמנסים לחדור בהמשך הכביש על יד הרמפות. על יד סגול 38,
המוח לא היה גדול. לא היה לנו קרב אש אתם. היתה גם שיירה של משאיות
שהתקדמה לא על הכביש אלא על הוואדי מכוון ג'ובעתה אל חאשב ועליה
עשו מטווח כל התותחנים שבינינו בשלב מסויים הגיע הסמג"ד, על זחלים
ואז אמרו לי לתפוס באזור קזוארינה דרומה לחרמונית באזור סגול 426, ולשם
עלינו על כל הגדוד, נענו על ציר פידאל, באחד הכרמים התהפכנו עם הג'יפ,
המג"ד ואני עברנו לסנק לא קרה לנו כלום. על הסנק שעלינו אליו היו 3 אנשים
בתפקיד טען קשר. הפריטלסקופ לא היה תקין יצא במצב הזה למלחמה. לפגוע
עם הסנק הזה אי - אפשר. אפילו אם אתה פוגע בפגז אחד, אין לך סבירות
שתפגע בפגז השני, אז להילחם ממש - הסנק הזה לא היה יכול. מה שהיה
לי זה מכשירי קשר. הפקודות מהחטיבה דיברו על פריצה בציר אמריקה.
אבל ממקומנו לא זיהינו, זאת אמרו לנו להישאר במקום שאנחנו. עד חשיכה
ירינו כאשר זיהינו את הסנקים והמשאיות שספרתי עליהם, אנחנו ירינו ב אזור
ציר פידאל, הסמג"ד עמד על יד קזוארינה ואינני יודע אם ירה.

איפה אתה היית ?

ש.

ת.

אני הייתי כל הזמן עם המג"ד, היינו מפוצלים כל הזמן, לשני כוחות הכוח
שהגיע על זחלים עם הסמג"ד יצא על ציר קזוארינה, דרומה לחרמונית,
הכוח בפיקודו של המג"ד היה כאן. אני הייתי מיום ששי בבוקר כל הזמן צמוד
למג"ד כל מה שאני אומר - זה לגבי החלק הזה. עם חשיכה נקבעה לנו פגישה,
עם המח"ט על ציר יקיר במתג 21 עם יאנוש. צומת קרטון ויקיר. הפגישה

צומן א' 1

ב. נקבעה כאן, ואחר כך ירדנו בנסיבות שאיני זוכר אותן כרגע, דרומה יותר, על ציר יקיר, שם פרסנו מחלקת טנקים אחת לאבטחת מח"ט, היא חזרה אלינו רק ביום שני בבוקר. בפגישה שם התחלנו באופן מסודר, פעם ראשונה לקבל מהמח"ט בדיוק מה קורה, איפה אנחנו נמצאים, כי למעשה, היינו כאן בניתוק מבצעי מוחלט מהחטיבה, בלי שום הוראות מוגדרות לגבי מה שאנחנו עושים. ולמעשה לא עשינו הרבה. כי אני לא מאמין שנסיון הפריצה שנעשה כאן היה רציני.

ש. האם ידוע לך אם היו טנקים ב- 105 ?

ת. היו 3 טנקים של 188 וסילקו אותם אחר כך, הם כנראה ננטשו ביום שני. ולא היה לנו מגע אתם, לא היה לנו שום קשר, היו לנו הוראות קשר של חטיבה 7 ולא קבלנו הוראות קשר של 188. לא יכולנו לקבל את החדר שלהם, קצין הקשר נסע עם ג'יפ וניסה להשיג, אבל הוא לא הצליח הוא לא מצא את האנשים הנכונים... בפגישה הזאת עם המח"ט, הרגעים הראשונים הוחלפו לכל מיני ברכות הדדיות וברגע שהתחלנו לדבר על דברים מבצעיים יותר, הערכות מצב וכל הדברים האלה - התברר שיש פריצה באזור קזוארינה - ערך 425, הפסיקו הכל ונאמר שהצורך המידי זה לעלות לציר קזוארינה, כוח בפיקודו של הסמג"ד כבר היה בדרך לשם, כי הסמג"ד אמנם הצטרף אלינו לקבוצת הפקודות עם המח"ט אבל רק הגיע עם הטנק שלו שאר הכוח שלו היה כאן. הוא מיהר לפה, והכוח שלנו ה- 15 טנקים בפיקוד המג"ד פנה אחורנית, נע לכביש ונסע לכוון ציר קזוארינה. כאן היה באמת ציר פריצה רציני מאד. זה היה כבר בחשיכה גם הפגישה עם המח"ט יאנוש כבר היתה בלילה בסביבות 9 - 8. הגענו לכאן לא היה ברור שום דבר, מאיפה הם נכנסים, כמה הם נכנסים למזלנו - הגיע מ"פ ח' של גדוד 77 אמי פלנט, "חומוס" הוא נקרא ברשת. הבאתי אותו בטנק שלנו הוא עלה - והוא הסביר ~~ט.ט.ט~~ בדיוק מה קורה, בדיוק היכן הם פורצים. הוא נשאר אתנו במשך כל הלילה כל הקרב הזה. התחלקנו מבחינת פעילות. זה היה קרב מאורגן מאד מבחינת ידיעת איפה כל טנק נמצא ולאן הוא יורה. אני יכול לחפש במדיוק איפה הם נכנסו ואדי מארז'ה - ש' בלה אנחנו תפסנו אותם - על תעלת הנ"ט. העמדות שלנו היו על התעלה עצמה, בשלב היותר מאוחר אנחנו זינבנו אחריהם, והצלחנו קצת להיכנס, היה שם כוח גדול. יתכן אפילו חטיבה.

ש. באיזה שעה, בערך היה הקרב הזה ?

ת. אני מעריך - שביין 12 - 1 בלילה אבל זו הערכה. את שארית הלילה ניצלנו לצורך ארגון הגדוד מחדש, כי במשך הקרב טנקים התפזרו ורצינו לרכז אותם. הצלחנו לרכז את הגדוד מחדש על ציר קזוארינה לחרמונית.

- ש. אני מסופק אם היתה שם חטיבה, קהלני ונפשי מספרים אחרת.
- ח. לפי הפאניקה שאצלנו - כאילו שנלחמנו נגד אוגדה, אבל ייתכן שאתה צודק כי לא היו לנו הרבה נפגעים.
- ש. מה עשיתם אחרי חצות ?
- ת. אחרי חצות ניסינו להתארגן מחדש. על הכביש.
- ש. האם אמצעי הא.א של הסורים השפיעו על הקרב בלילה ?
- ת. הלילה הראשון - לא. אבל זה התבטא לילה אחרי זה. נהלנו אש סנקים ביציאה מבוקעתה עם כוח סנקים שאני לא יכול להגדיר את הגודל שלו. הוא עמד באזור ברמפה שלנו, אנחנו היינו באזור הכרמים של בוקעתה מהיציאה מהכפר. ופגזים של סנקים עברו ממש לידנו. היה ברור שהם רואים אותנו בבירור ואנחנו - לירות עליהם-היינו צריכים לקבל תאורה - ולא קבלנו. קבלנו פגז בודד פה, פגז בודד שמה, באופן בלתי מתוכנן. נאלצנו לירות על פי ההבהקים ולאור מדורות סנקים שבערו בשטח. אבל זה טוב רק אחרי שמדליקים סנק אחד לפחות. על פי ההבהקים היו שמה כלים.
- ש. מה עשיתם בהמשך הלילה ?
- ת. התארגנו והמחנו על הכביש להוראות, ההוראה הראשונה שקבלנו היתה, שלפנות בוקר, נשפר בחזרה באזור בוקעתה, וזה יהיה המקום הקבוע שבו אנחנו נצטרך לחסום. אבל הוראה זו שונתה אחרי כמה דקות ונצטוונו לעלות מיד על החרמונית. עלינו על החרמונית, ממש באור ראשון ואז היה נדמה לאיזה קצין סיוע ארטילרי שעולה שמה כוח אויב וטווח אותנו עם ארטילריה ישראלית, אחרי כמה שניות של צעקות בקשר - הם ירדו מאיתנו, אבל ב... בנס לא נפגע שמה אף אחד. עלינו, תפסנו עמדות על החרמונית, יש שם עמדות אש מצוינות. הבעיה היחידה היתה ^{הנמכה} אני לא ראיתי חי"ר כשהיינו על החרמונית כמה סנקים אחרים שלנו - עמדו באגף הצפוני יותר, אני עמדתי באגף הדרומי של החרמונית, סה"כ אני מדבר על 7 - 6 סנקים. שאר הסנקים תפסו עמדו ח באזור בוקעתה. המשימה הראשונית שדברנו עליה, היו סנקים שתפסו כאן על המורדות הדרום מזרחיים של תל - א - שיכה, של החרמונית, הם ירו אם אני זוכר נכון - גדוד 77 התפרס בערך כאן, אני לא בטוח שאני מדייק. אותם סנקים שהיו באגף הצפוני של החרמונית טענו שהם איתרו חי"ר מנסה לעלות מכוון צפון - מזרח. אני אישית לא ראיתי אותם, אני רק זוכר את הסיפור, הם קיבלו ארטילריה לשובתם, ולהם היתה בעייה של הנמכה של העמדות : לירות על מורדות התל - הם לא יכלו, אבל בסווחים יותר גדולים אפשר היה לירות היטב ואפשר היה לשלוט על תעלת הנ"ט ומשם ירינו כל הבוקר, זה לא היה קרב, זה היה מטווח סנקים, עמדנו וירינו.

לוי

ש. הם ניסו לפרוץ ?

ת. כן. היה כוח גדול מאד. אני לא יכול להגדיר אותו. מקום הפריצה היה מזרחה לחרמונית. השמש היתה בעיניים, אני מעריך שזה היה ב- 8 - 7 בבוקר. ירינו כל הזמן וגם ספגנו ארטילריה וזה פפריע לנו מאד.

ש. אתה מייחס חשיבות לארטילריה בקרב טנקים ?

ת. ארטילריה, הריכוז שהיא היתה עלינו, על החרמונית, היא משמעותית מאד בקרב, ארטילריה מטפפת, זה דבר שאתה מתרגל להימצא אתו - ואתה ממשיך, אבל בריכוז כזה גדול, כמו שהיה לנו כאן - זה מצב קשה. אתה נמצא עם הראש בחוץ, אין לך ברירה, אתה לא רואה אחרת, אתה חשוף כל הזמן לרסיסים ומלבד הדאגה לירי של הטנקים, אתה בפחד מתמיד שתחטוף רסיס, אבל אפשר להחגבר לזה. זה בהחלט סביר. אני יודע שלמט"קים צעירים - זה הפריע. נתחי שם סטירת לחי וזה לא קרה לי בחיים, ראיתי טנק סגור לגמרי והתברר לי שזה היה טנק צוערים מבה"ד 1, עם מט"ק מבה"ד 1, הם סגרו מדפים ולא עשו כלום - אף על פי שהיו מולם טנקים רבים, אז נצמדנו לטנק ההוא, התברר שהם פחדו, פקודת המג"ד היתה להמשיך לירות כרגיל, אז נתחי לו סטירת לחי וזה עזר. בעייה חמורה מאד שהיתה לנו - זו בעיית פצועים מאש ארטילרית. 3 או 4 פצועים - אי אפשר היה לפנות אותם. לא היה לנו תאג"ד, לא היה לנו רופא גדודי, החובשים היו עם הנגמ"שים וכל המפקדה, היתה בנפח או באיזו מקום אחר - דרומה יותר. הפינוי היחיד שנעשה - היה על קצין הקשר בחור נועז מאד, שלקח ג'יפ ונהיה נושא מתל א- שיכה, כל משאית שהיה רואה היה מוריד בה את הפצועים^{יה} היה מאד לא מאורגן ולאחר מכן - נפצע אחד המפ"ים - נוח פטופרו - פציעה קשה, עמדנו והחזקנו אצבעות וכשבקשנו פינוי, התחילו לדבר, והסמח"ט של 7 אמר שאפשר יהיה לפנות רק בעוד חצי שעה, שעה.

ש. היה רופא בגדוד ?

ת. לא היה רופא בגדוד. הרופא המקורי שלנו - ניסינו לאתר אותו כל יום ששי ולא הצלחנו, זה היה הרופא החטיבתי של בית הספר לשריון, רק ביום שני קבלנו רופא אחר.

ש. האם ביום ראשון בבוקר או אחה"צ ניהלתם קרב ?

ת. לא. בבוקר הגיעה אלינו תחמשת בצורה מאורגנת. ביום ראשון בלילה חזרנו לבוקעתה ושם נעשתה טעות, אחד המ"מים פלט בקשר שאנו מתארגנים שיהיה חניון גדודי. הוא פשוט אמר שמתארגנים מול קיבוץ אל-רום בצומת קזוארינה-יקיר... אלה היו השעות הראשונות שהתחלנו לנשום, ואז ברגע שהצוותים ירדו מהטנקים, והתחילו להתארגן והמג"ד כינס את תפקוד לקבוצת הפקודות, התחילה הפגזה ארטילרית סורית בעוצמה הכי גדולה שהיתה במלחמה עלינו.

1 או 1

ת. לא נתקלתי בשום מקום בהפגזה כזו. היה להם נ.צ. מדויק איפה אנחנו נמצאים כל מה שהיה להם לעשות - לכוון ארטילריה.

ש. האם במוצאי שבת, לא קיבלתם פקודה לנוע דרומה לכוון גזרת רפיד ?

ת. כשנסעו לפגישה עם המח"ט, דובר אז שהכוח בפיקודו של המג"ד - 15 הסנקים האלה, בלי הכוח של הסמג"ד ישלח לאזור קוניטרה - רפיד.

ש. על פי רשתות הקשר ויומן מבצעים פיקודי, נראה שהמח"ט דן עם אלוף הפיקוד אם לשלוח את זקיף לגזרה הדרומית, האם ידוע לך על כך ?

ת. זה לא התבטא בגדוד. ואני הייתי כל הזמן על יד המג"ד.

ש. אתה לא זוכר שאמרו לכם להתכוון לנסיעה דרומה ?

ת. אני מסביר לך : הסנקים בפיקודו של המג"ד, הגיעו עד לנקודת הפגישה עם המח"ט, אז היתה אותה פריצה, קרב קזוארינה של מוצאי יום כיפור, עלינו בחזרה צפונה.

ש. בגלל הקרב הזה ? האם אינך זוכר שהייתם צריכים לנוע דרומה ?

ת. אני זוכר לקוניטרה אני לא זוכר דרומה. לקוניטרה.

ש. ושם בקרב הזה, שאתה מספר עליו במוצאי שבת, זה היה ממש קרב קשה ? היו פרושים שם כל 30 הסנקים של הגדוד ?

ש. זה לא היה קרב קשה. אני לא מאמין שהיו פרושים כולם. היה בלגן.. מבחינת סנקים. אני לא מדייק אם אני אומר שלא היו קשיים, לכל אחד מהמס"קים היה נדמה ולכל אחד מהמ"מים היה נדמה, שיש טעם בהימצאות שלו. אז בקשר דיווח כל אחד דיווח שהוא מזהה סנק והוא מנהל אש עם סנק, לא היה ירי מאורגן, לא היה קרב במסגרת פלוגה או מחלקה. זה נשא אופי אישי.

ש. מיומן המבצעים הפיקודי, אני יודע שניסו לשלוח את הגדוד שלכם דרומה, לעזרת חטיבה 188 ובאמצע שונתה החלטה, ידוע לך על זה ?

ת. המקום היחידי שאני יודע על שינוי החלטה - שנסענו עם 16 סנקים בפיקודו של המג"ד לפגישה עם יאנוש המח"ט, ולאחר כמה דקות של פגישה, אפילו לא הספקנו לשוחח "טכלס", נאמר לנו מיד לחזור מיד צפונה לכוון קזוארינה כי יש שם פריצה, את זה קבלנו מהמח"ט בע"פ, תוך כדי שיחה, אינני יודע מי דיווח לו.

ש. ואיפה היה בדיוק הקרב שנהלתם אז ?

ת. ירדנו מקזוארינה מהציר, באזור הפגישה שלו עם טרץ' הקרב החל, ברגע שירדנו מהציר לשטח. אין לי נקודות ציון.

עונן א"א

ש. זה ע"י תעלת הנ"ט או יותר עמוק ?

ת. על יד תעלת הנ"ט, ליד פנישת התעלה עם ואדי גדול... ייתכן שזה היה דרומה יותר.

ש. מחי נפצעה ?

ת. בסוף הבלימה. ביום שלישי בבוקר 11 או 10 בבוקר.

ש. בקרב נגד ה-טי-62 ?

ת. כן.

ש. איך הם הצליחו להגיע מתחת לאף שלכם בלי שחרגישו ?

ת. אני אגיד לך : אנחנו ישבנו כל יום שני בלילה, בין שני לשלישי, כאן התחננו לקבל תאורה ולא קבלנו. זיהו איזה טנקים, אז פשוט הסמג"ד שיפר לכוון הרמפה, על מנת להיתקל במגע יותר קרוב, שם היה מעבר יותר קרוב של בזקקות. 3 הטנקים של 188 היו כפי הנראה נוטושים, הסמג"ד נהרג, אחד המ"מים נהרג, 3 טנקים השארנו שם בנסיון פינוי. לפנות בוקר עלינו, זה על הבוקר עסקנו בזה שניסינו לחלץ מכאן פצועים, אבל לא היה כבר את מי לחלץ, היה רק הנהג של (של הסמג"ד).

ש. מה היתה הפריצה של ה-טי-62 ?

ת. בשלב של הפריצה של ה-טי-62 לחרמונית עשינו את הדרך מבוקעתה לקיבוץ אל-רום, תפסנו כאן על הגדר המערבית של קיבוץ אל-רום, כשראינו את הטנק הראשון עולה לעמדה לשוליים הדרומיים של החרמונית, אז קבלתי ת.פ.פ. שלי 6 שרמנים וקראו "פצירה" ברשת. זה היה למעשה תאורטי מאד הדבר הזה. השרמנים האלה לא היו על רשת אחת אתנו.

ש. כן, אבל איך הצליחו ה-טי-62 להגיע עד הנה ? לא היה כאן כוח ?

ת. על החרמונית לא היה כוח טנקים שלנו, אם היה או לא - בטוח שלא היה שלנו.

ש. לה הייתם בכלל באל - רום במקום בחרמונית ? זו השאלה.

ת. לא קבלנו לנוע לחרמונית. יש באיזה מקום שקבלנו ?

ש. לא.

ת. לא קבלנו, בוא אגיד לך מה שקרה : בנסיון החילוץ הזה של הסמג"ד ביום שלישי בבוקר, הטנק שלנו אישית, הטנק של המג"ד קיבל טיל : בירכחיים/הוא לא התפוצץ על הטנק, אלא התפוצץ על האספלט של הכביש

עמך א' 1

ת. ופגע רק בטלפון האחורי. זה שום דבר מבחינת קשר זה בכלל לא תקלה, אבל הנהג לא ניתק את הפתיל של הקשר האחורי, היתה נפילת מתח במערכת הקשר ולמג"ד לא היה קשר חוץ. אני מניח שאם יש לך רישומי רשת הקשר של חטיבה 7 או של הפיקוד, אנחנו לא מופיעים בקשר החל מיום שלישי בבוקר.

ש. כלומר - אתם הייתם תקועים כאן בשעה שבתנהל הקרב ?

ת. בדיוק. היינו 6 סנקים ולל הקשר שלנו עם הסנקים האחרים של הגדוד היה בעזרת סימנים.

ש. האם ייתכן שהסורים עברו כי אי אפשר להזיז אתכם ?

ת. זו אפשרות.

ש. איפה היו הסנקים האחרים של הגדוד באותו יום ?

ת. 3 סנקים בפיקוד של מ"מ בשם תאני עלו בתור מחלקה לסיוע לנסיון העליה לחרמון, שם כל הסנקים נפגעו ביום הראשון. 2 או 3 פרסו זחלים על תל-א-שיכה וננטשו.

ש. ומדוע לא השתמשו בהם כסנקים יורים בלבד ?

ת. לא היה להם תחמשת. אי אפשר היה להעלות משאיות תחמשת לשם, הם גם לא עמדו, הם היו במצב של התהפכות. 3 סנקים השארתי במארב, שבו נהרג הסמג"ד, סנק אחד השארנו פגוע.

ש. סה"כ נשארו לגדוד 6 סנקים ?

ת. 6 סנקים.